

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра архітектурно-проектної справи

БАКАЛАВР

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ВСП «Інститут інноваційної
освіти Київського національного
університету будівництва і архітектури»

_____/ О.С. Даневич /
_____
2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Естетика»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр та напрям підготовки)

спеціальність 022 «Дизайн»
(шифр та назва спеціальності)

освітня програма «Дизайн»
(назва)

Київ – 2020 рік

Робоча програма Естетика
(назва навчальної дисципліни)

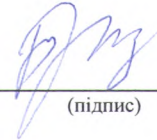
для студентів ВСП «ІНО КНУБА» спеціальності 022 «Дизайн», галузі знань 02 «Культура і мистецтво», освітньо-професійної програми «Дизайн»

Розробник:

доцент кафедри архітектурно-проектної справи

Русевич Тетяна Вікторівна, к.арх., доцент,

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектурно-проектної справи

Протокол № 9 від « 3 » серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(Авдєєва Н.Ю.)

(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною радою (НМР)

ВСП «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури»:

Протокол № 4 від « 4 » вересня 2020 року

Голова НМР

(підпис)

(Новикова І.В.)

(прізвище та ініціали)

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2020-2022 рр.

Для набору 2020 року

шифр	Перший (бакалаврський) освітній рівень	Форма навчання: денна (ПЗСО)										Самостійна робота(год)	Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності 022 «Дизайн» , освітня програма «Дизайн»	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних											
				Разом	у тому числі										
Назва дисципліни	Всього	Л	Лр	Пз	КП	КР	РГР	Кон							
OK24	<i>Естетика</i>	2,0	60	30	16		14				1	30	<i>зал</i>	<i>III</i>	<i>Курс II</i>
	<i>Разом</i>	2,0	60	30	16		14				1	30	<i>зал</i>	<i>III</i>	<i>Курс II</i>

шифр	Перший (бакалаврський) освітній рівень	Форма навчання: денна										Самостійна робота(год)	Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності 022 «Дизайн» , освітня програма «Дизайн»	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних											
				Разом	у тому числі										
Назва дисципліни	Всього	Л	Лр	Пз	КП	КР	РГР	Кон							
OK24	<i>Естетика</i>	2,0	60	30	16		14				30	<i>зал</i>	<i>I</i>	<i>Курс III</i>	
	<i>Разом</i>	2,0	60	30	16		14				30	<i>зал</i>			

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2/2	Галузь знань: <u>02 Культура і мистецтво</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Освітня програма: <u>«Дизайн»</u> (назва)		
Модулів –1	Спеціальність: <u>022 Дизайн</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 60/60		3-й	1-й
	Освітній ступінь: <u>БАКАЛАВР</u>	Лекції	
		16 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	14 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		30 год.	30 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Кон/-	
Вид контролю:			
залік	залік		

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Естетика» є формування наукового рівня свідомості, що забезпечує загально - естетичні засади формування духовного світу особистості, розширює та поглиблює її культурне світобачення, відкриває світ найвищих загальнолюдських духовних цінностей.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розкрити вихідні поняття та концепції в контексті естетики, використовуючи низку теоретико-методологічних програм;
- проаналізувати категоріальний апарат етики;
- відтворити еволюцію естетичних теорій в історії культури, починаючи від античності і закінчуючи сучасними програмами;
- спрямувати на індивідуальне бачення естетичних проблем сучасної культури;
- дати стратегію інтерпретації сучасних естетичних теорій і практик.
- розуміти специфіку основної проблематики у етичному контексті, починаючи від теоретичних вимірів і закінчуючи емпіричними проблемами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні категорії, напрямки і проблеми естетики як філософської науки в її історії та на сучасному етапі розвитку;
- зміст базових концептів філософських, соціологічних, історичних і культурологічних програм, що стосуються осмислення естетичних феноменів людської культури;
- естетично-художні засади суспільного життя, специфіку естетичної регуляції людської життєдіяльності;
- природу мистецтва і особливості його функціонування в культурі та людській життєдіяльності;
- методологічні особливості аналізу естетичного феномену у текстах і практиках культури;
- зміст основних першоджерел, визначених навчальною програмою;
- дискусійні питання, не вирішені проблеми, що характерні для актуальних наукових досліджень у контексті естетичних вимірів сучасної культури.

вміти:

- аналізувати і порівнювати зміст основних естетичних теорій сучасної культури;
- розкривати зв'язок естетичних досліджень із культурними та соціальними констеляціями сучасної епохи;
- здійснювати аналіз та інтерпретацію текстів, що репрезентують різні

- стратегії розуміння естетичних проєктів сучасної культури;
- вести аргументовану дискусію з проблемних питань в межах естетичних студій;
  - здійснювати самостійний пошук та фахове опрацювання новітньої літератури предмета;
  - користуватися довідковою літературою предмета.

В ході вивчення дисципліни «Естетика» студенти набувають такі

загальні компетентності:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про синтез мистецтв;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу;
- здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями;
- знання та розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність ухвалювати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді;

та фахові компетентності:

- здатність забезпечувати формування естетичної культури особистості;
- здатність до безперервного професійного розвитку;
- здатність зберігати та примножувати культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство;
- вміння виявляти, ставити, вирішувати професійні та життєві проблеми на основі етико-естетичних міркувань (мотивів);
- здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію, діяти соціально відповідально і свідомо при вирішенні професійних завдань;
- здатність естетичного осягнення дійсності, демонструвати високу світоглядно методологічну культуру мислення.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи естетики.

Змістовий модуль 1. Мистецтво у контексті естетики.

Тема 1. Естетика: сутність і роль в культурі.

Естетичне начало в світогляді людини. Становлення предмету естетики в процесі культурно-історичного розвитку. Естетика як наука про сутність естетичного і царину художньої діяльності людей. Проблемність і структура естетики як теоретичної системи. Місце мистецтва в предметі естетики.

Місце естетики в системі наук. Естетика і філософія. Єдність і специфічність понятійного апарату. Тенденція до “звільнення” естетики від філософії в естетичних теоріях др. пол. ХХ ст. Місце естетики в сучасній культурі.

Змістовий модуль 2. Основні засади сучасної комунікативної етики.

Тема 2. Етика як наука та сфера людського пізнання.

Етика як філософська наука. Основні функції науки етики: гносеологічна, аксіологічна, евристична, прогностична. Поняття і структура моральної свідомості. Проблема обґрунтування моральних норм та цінностей. Моральна діяльність. Моральний вибір та совість. Мотив і результат дії. Сенс життя і ставлення до смерті. Сучасні парадокси етики. Етика спілкування та діалогу. Спілкування як основа людського буття. Парадигма спілкування в сучасній культурі. Моральні передумови спілкування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	ІРК	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи естетики.						
Змістовий модуль 1. Мистецтво у контексті естетики.						
Тема 1. Естетика: сутність і роль в культурі.	29	8	6	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	28	8	6	-	-	14
Тема 2. Етика як наука та сфера людського пізнання.	32	8	8	-	-	16
Разом за змістовим модулем 2	32	8	8	-	-	16
Разом за модуль 1	60	16	14	-	-	30

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність естетичної свідомості.	6
2	Сучасні парадокси етики	8
	Разом	14

7. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин

8. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання першоджерел.	14
2	Написання есе	8
3	Написання реферату	8
	Разом	30

9. Індивідуальні завдання

№	Назва	Кількість годин

10. Методи навчання

Для формувань умінь та навичок застосовуються наступні методи навчання:

Словесні: лекція служить для пояснення важкої та складної теми; її ознаками є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки лектора, відповіді на запитання; бесіда відноситься до найдавніших і найпоширеніших методів дидактичної роботи. Провідною функцією даного метода є мотиваційно-стимулююча.

Наочні: демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування: кіно-відеофільм чи його фрагмент.

Практичні: практичні та семінарські заняття, есе, реферати, конспекти першоджерел, словники.

Метод стимулювання інтересу до навчання: створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу (використання пізнавальних ігор, вікторин, кінофільмів).

Тематика рефератів

1. Естетичне і світогляд людини.
2. Природа естетичного: історія і сучасність.
3. Історія естетики: становлення предмету естетики.
4. Прекрасне як естетичний ідеал.
5. Роль мистецтва у формуванні ціннісних орієнтацій людини.
6. Художні напрями в мистецтві ХХ ст.: світоглядні пошуки.
7. Проблема тлумачення і розуміння мистецтва.
8. Мистецтво і релігія: історія і сучасність.
9. Мистецтво і мораль: сутність і взаємодія.
10. Мистецтво як сфера творчості.
11. Естетика як теорія естетичного виховання.
12. Мистецтво в контексті культури.
13. Філософія і мистецтво: характер взаємодії.
14. Проблема розуміння в естетиці.
15. Передумови формування ціннісних орієнтирів мистецтва ХХ ст.
16. Феномен смерті в етиці ХХ ст.
17. Людське страждання: етичний аспект осмислення.
18. Етичний зміст категорії “вчинок”.
19. Основні засади сучасної комунікативної етики.
20. Діалог і його місце в сучасній культурі.

Питання для самоконтролю.

1. Сутність поняття “естетика”.
2. Функції естетики.
3. Гуманістична спрямованість естетики.
4. Місце естетики в культурі.
5. Естетична думка Античності.
6. Естетика Візантії.
7. Особливості християнської естетики Середньовіччя.
8. Характер естетики Нового часу.
9. Естетика як математична теорія мистецтва.
10. Естетичне як центральна категорія естетики.
11. Проблема свободи творчості в мистецтві.
12. Мистецтво як суспільне явище.
13. Проблема методу та стилю в мистецтві.
14. Естетичний смак і його місце в світогляді особи.
15. Проблема змісту та форми в мистецтві.
16. Взаємозв'язок мистецтва і філософії, мистецтва і науки, мистецтва і моралі, мистецтва і релігії.
17. Світоглядні пошуки в сучасному мистецтві.
18. Роль символу у мистецтві.
19. Проблема поліфункціональності мистецтва.
20. Поняття “катарсис” і “калокагатія” та їх морально-етичний зміст.

21. Естетичний зміст категорії “вчинок”.
22. Основні засади сучасної комунікативної етики.
23. Поняття етики як філософської науки.
24. Співвідношення моральної і наукової регуляції людської поведінки.
25. Поняття моральної норми.
26. Основні концепції добра.
27. Співвідношення між моральними обов’язком і совістю.
28. Моральний аспект співвідношення цілей та засобів.
29. Питання морального вибору.
30. Моральні цінності.
31. Категорії добра та зла.
32. Свобода як вища етична цінність.

11. Методи контролю та оцінювання знань студентів

В результаті вивчення курсу студенти повинні знати основні принципи наукового дослідження та бути готовими до написання курсових та кваліфікаційних робіт.

Контроль та оцінювання студентів відбувається згідно з **наступними критеріями**:

1. відвідування студентами лекційних та практичних занять;
2. активна участь під час практичних занять; вміння аналізувати та систематизувати матеріал; опрацювання основної та додаткової літератури; першоджерел;
3. сумлінна підготовка до контрольної роботи;
4. написання есе;
5. написання реферату;
6. створення словника термінів до визначеної теми;
7. опрацювання першоджерел і написання конспекту.

Критерії оцінки есе:

1. оригінальність тверджень автора;
2. вміння аргументувати власні думки;
3. вміння здійснювати аналіз та робити висновки;
4. дотримання обсягу та оформлення.

Критерії оцінки реферату:

1. складність обраної теми;
2. вміння викладу матеріалу, узагальнення та висновки;
3. обсяг і кількість використаних джерел;
4. оформлення (дотримання вимог: титульна сторінка, план, відповідно оформлений список використаних джерел та літератури).

Модульна форма контролю проводиться письмово у вигляді розгорнутих питань. Оцінка залежатиме від сумлінності виконання поставлених завдань, ґрунтовності відповіді на запитання, вміння логічно мислити, робити висновки.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік:

Поточне оцінювання та самостійна робота			Сума
ЗМ1, ЗМ2		Самостійна робота: есе, реферат	
робота на лекціях	робота на практичних заняттях		
40	20	40	100

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- наочні матеріали (ілюстрації, репродукції робіт світових та вітчизняних майстрів);
- електронні презентації;
- матеріали дистанційного курсу с системі MOODLE, Google Classroom.

14. Рекомендована література**Базова**

1. Бердяев Н.А. Кризис искусства. - М., 1992.
2. Бердяев Н. Опыт парадоксальной этики. М.: ООО "Изд. АСТ"; Харьков: "Фолио", 2003.
3. Бычков В.В. Эстетика – М., 2002.
4. Булгаков С.Н. Самосознание искусства // Булгаков С.Н. Свет невечерний. - М., 1991.
5. Гадамер Г.Г. Актуальность прекрасного. - М., 1991.
6. Гартман Н. Эстетика. - М., 1958.

7. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX веков. Трактаты. Статьи. Эссе. – М., 1987.
8. Эстетика / Під ред. Левчук Л.Т. - К., 2000, 2005.
9. Эстетичне виховання: Довідник. - К., 1988.
10. История украинской литературы XX ст. - К., 1994.
11. Искусство и художник в зарубежной новелле XX в. - Спб., 1992.
12. Ильенков Э.В. О специфике искусства. Об эстетической природе фантазии // Искусство и коммунистический идеал. - М., 1989.
13. Канарский А.С. Диалектика эстетического процесса. Ч. I. - К., 1974, Ч. II. - К., 1982.
14. Кант И. Критика способности суждения. Ч. I. - М., 1994.
15. Кенке В.А. Современная этика. М.: Омега-Л, 2008.
16. Кучерюк Д.Ю. Эстетика праці. - К., 1984.
17. Лекции по истории эстетики / Под ред. М.С. Каган. Кн I-III. - ЛГУ, 1974-1977.
18. Лессинг Г. Лаокоон. О границах живописи и поэзии. - М., 1957.
19. Лосев А.Ф. Логика символа // Контекст 72. - М., 1973.
20. Лукьянов Б. В мире эстетики: Книга для учащихся. - М., 1988.
21. Малахов В.А. Искусство и человеческое мироотношение. - К., 1988.
22. Маньковская Н.Б. Эстетика постмодернизма: Монография – СПб., 2002.
23. Морально-этические поиски художников Запада // Идеология. Мораль. Искусство. - К., 1991.
24. Мур Дж. Принципы этики. М., 1984.
25. Наконечна О.П. Эстетичне як тип духовності. – Рівне, 2002.
26. Ортега-и-Гассет. Мистецтво в теперішньому і майбутньому / Вибрані твори. - К., 1994.
27. Панченко В.І. Мистецтво в контексті культури. - К., 1998.
28. Руднев В.П. Словарь культуры XX века. Ключевые понятия и тексты. – М., 1997.
29. Рытшикова Е.А. Эстетическое сознание: сущность и специфика. - М., 1985.
30. Самосознание европейской культуры XX века. - М., 1991.
31. Флоренский П.А. Строение слова // Контекст 72. - М., 1973.
32. Фрагменты из ранних греческих философов. - М., 1989.
33. Франкл В. Смысл жизни // Смысл жизни: Антология. М., 1994.
34. Художественная культура и эстетическое развитие личности. - К., 1987.
35. Шіллер Ф. Эстетика. Мистецтво. - К., 1974.
36. Шеллинг Ф. Философия искусства. - М., 1966.
37. Elkins J. Pictures and Tears. NY and London: Routledge, 2004.
38. Foucault M. L'archeologie du savoir. – Paris: "Gallimard", 1969.
39. Gill C. Virtue, Norms, and Objectivity: Issues in Ancient and Modern Ethics. Oxford: Glarendon Press, 2005.
40. Green T.H. Ethics, Metaphysics, and Political Philosophy. Oxford: Glarendon Press, 2006.
41. Hare R.M. Freedom and Reason // Moral Philosophy: Text and Readings / Andrew G. Oldenquist. 2 ed. Boston etc., 1978.
42. Kopp D. The Oxford Handbook of Ethical Theory. Oxford University Press, 2006.

43. Panofsky E. Renaissance and Renascences in Western Art. Stockholm, 1960.
44. Wenzel C.H. An Introduction to Kant's Aesthetics: Core Concepts and Problems. Blackwell Publishing, 2005.

Допоміжна

1. Боров Ю. Эстетика: Учебник. - М., 2002.
2. Бровко М.М. Мистецтво як естетичний феномен. Монографія. –К., 1999.
3. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. К., 1994.
4. Гольдентрих С.С. О природе эстетического творчества. - М., 1977.
5. Егоров Л. Проблемы эстетики. - М., 1977.
6. Эстетика. Словарь. - М., 1989.
7. Эстетическое сознание и художественная культура. - К., 1983.
8. Искусство в мире духовной культуры. – К.. 1985
9. Иванов В.П. Человеческая деятельность –познание - искусство. - К., 1977.
10. Каган М.С. Эстетика как философская наука. – СПб., 1997.
11. Кандинский В.В. О духовном в искусстве. - М., 1992.
12. Кривцун О.А. Эстетика. Учебник.– М., 2001.
13. Левчук Л.Г. Західноєвропейська естетика ХХ ст. - К., 1997.
14. Лосев А.Ф. История античной эстетики. Кн. II. - М., 1994.
15. Малахов В. Етика. К.: "Либідь", 2001.
16. Маркс К. Экономическо-философские рукописи 1844 г. // Маркс К., Энгельс Ф. Избранные произведения. - М., 1956.
17. Мир философии. Ч.II. - М., 1991.
18. Наконечна О. Взаємозв'язок мистецтва і моралі в розвитку людської чуттєвості. //Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка. Серія: Філософія. №14, 2006. – С.135-139.
19. Овсянников М.Ф. История эстетической мысли. - М., 1978.
20. Рікер П. Етика і мораль // Рікер П. Навколо політики. К., 1995.
21. Спиноза Б. Этика. СПб.: Азбука-классика, 2001.
22. Теория метафоры. - М., 1990.
23. Франко І.Я. Із секретів поетичної творчості // Твори: В 20 т. - К., 1950-1956. Т.16.
24. Франкл В. Человек в поисках смысла М., 1990.
25. Фуко М. О генеологии этики: обзор текущей работы // Логос. - 2008. - № 2 (65). - С. 135 - 158.
26. Яковлев Е.Г. Проблема систематизации категорий в марксистско-ленинской эстетике. - М., 1983.
27. Яковлев Е.Г. Эстетика. - М., 1999.

13. Інформаційні ресурси

1. Ресурси Інтернет: інтернет-бібліотеки
2. Веб-сторінка Національної наукової бібліотеки ім. В. Вернадського
3. Веб-сторінки наукових та академічних установ.